

Foreligger der her overhodet noen beskyldning av
 art av den med tyjummel i strl. §253 kan kreves motifikasj

Det konkrete spørsmål som foreligger er følgende:
 Er en i en politisk beveget tid i et brev frem
 kommet uttale av Schjelderup som nynasistenes løbber
 et vanværende påsegn av den art og færdighet for Schjelderup
 gode navn og rykte ved anledningen, at ~~ikke denne~~
 Schjelderup måtte ha kunnet kreve beviskrivere
 skaffet og uttrykt motifikasj som en objektivt
 rettsstridig erkekrænkelser? Men ^{den Haug, Følger, omtale} var ~~anføderen~~ så
 grov at Haug på sin side i neste omgang kan kreve
 motifikasjon av Schjelderups i god Tro og under vitne-
 plikt til advokat Jensen gitte skriftlige omtale av
 Haug som brevs forfatter? Var også denne ^{omtale} et vanværende
 påsegn, en objektivt rettsstridig krænkelser av Haug og som derfor kan kreves motifikasj?

På lignende måte ^{formidlingen} ~~Skie~~ behandles i sin bok om Erkekrænkelser side
 286 (traktat) de hensyn som spillet inn når grenene
 for erus beskyttelse skal trekkes. "Der er "nei Skie -
 "intet område hvor rettsped for den enes gode griper ses-
 ledes inn i friheten for alle andre. ... Den eneste mi-
 lige fremgangsmåte for nutidens lovgiver er ^{den} å overlate den
 positive bestemmelse av rettsstridigheten til den rettsbevst-
 het, som livets behov skaper; allene den kan beskytte
 etværet nødvendig erstatning og samtidig ta hensyn til
 andres berettigede livsinteresser."

Så sent som ved lovrevisjonen av 1939 la såvel justisdepartementet
 som Stortingets justiskomite denne Skies formidling til grunn;
 i Ot prp nr 37 for 1938 side 2 og i C. Innv III for 1939 er den ordrett gjengitt

Og begge sider fremhever det - under henvisning til Skeier straffe-
rett bind I side 285 - som det avgjørende moment "hvordan
handlingen under de konkrete forhold etter den alminnelige
oppfatning i samfunnet er uttømmelig eller ikke." (Ot.pr. s 3. -
Skeier, likeledes siterte ordbruk er forsvarelig, istedenfor "uttømmelig")

Dette er altså målestokken som skal anvendes over-
for Schjelderups ~~rettslige~~ uttalelse. ^{at uttømmelig betyr at handlingen i 1944 har et så stort innhold} ^{at den er}
eller et forsvarelig ~~at han i komme med den~~
*) for ordet "uttømmelig" som brukes i Ot.pr. s 3. og i
Skeiers uttalelse

Om ~~denne~~ målestokk sier Skeier i uttalelsen side 287;
at når handlingshensens grenser skal bestemmes må en
fjort avgjøre i hvilken utstrekning even i det hele er et
rettsgode og dermed handlingens farlighet for dette
rettsgode. Om dette når han til bokens § 43 og § 48

I første henvisning (§ 43 side 209 ff) skal Skeier fast at
"Der må være en objektiv målestokk for even som rettsgode
- den alminnelige oppfatning innen den krets hvor dom
er av betydning for ham: ... Retten har umiddelbart ikke
gitt even beskyttelse for alle dens verdier. Kun når
omtalen eller tiltalen reduserer menneskeverdet under
det gjennomsnittlige blir den en rettsuldig overkrempelse
For omdømmet er dette uttalt i loven: En nedsettende omtale
av de egenskaper som er av betydning for en manns stilling,
blir ikke straffbar, for den går så høyt, at den framkaller
ham de nødvendige egenskaper, så den blir egnet til å be-
røve ham den fornuftige tillit. ... han behøver ikke å finne seg
i å bli redusert til lavmålet, å bli omtalt som en embedsman som
særlig oppfyller sine plikter: ... å skade ens gode navn og rykte vil
med andre ord si å påføre ham et slutt navn og rykte. ... Således den
nedsettende omtale ikke overtreider de her nevnte grenser er den ikke straffbar
og da den ikke fyller det objektive spenningsområde i § 247, første ledd,

5

Y forbinne med sin behandling av den fare en utta-
 lese kan medføre for den som blei omfattet (eller feltatt) fremover
 Skrei (i § 48, nr. 263) at "loven § 248 krever en konkret fare"
 Men, uttrykket kan være på tide 289, om lovens "idonevæde
 rettsbeskyttelse" mot handlinger som "fortyrer sjelfredens og
 skader andømmet". På den annen side må den (eren) da
 også tale straffrie bebreidelser, når andre interesser krever at
 ordet er fritt, selv det virkelig bebreide. De bebreide
 interesser bestemmer grensene for de rettmessige ringer på det
 eller fjerde område. . . Ikke alene den objektive begrepede
 interesse, men også den gode tro på interessen gir for utvirkning
 og ikke bare den som loven befaler å uttale seg i en offentlig
 eller privat interesser tjeneste, men også den som frivillig
 varetar disse farer." s. 290 midt.

Y sit avsnitt om dette (Bevittiget varetagelse av egens eller andres
 farer, § 57) uttaler Skrei side 328 inn på de interesser som det er
 i intet "Den interesse man varetar gjennom arekretelsen kan
 være av en hvilken som helst art. Det gjelder for det første interessen
 i samfunnet som rettslig organisasjon. Jf. Getz's votum i
 Rettsvidende 1888 s. 64: "I en konstitusjonell stat er nettopp
 de offentlige anliggender hver bogens eget anliggende."

Den ^{inngenerale} ~~konkrete~~ som Christian's Byrets dommere hadde
 anlagt mot advokat Mejdell gjalt hans skrivelse til stortingsmann
 Sönju: "Jeg forråder heretterdags enhver venstremann å anlegge
 injuriersak mot politiske motstandere. Jeg finner å motivere dette
 råd felstuekelig ved å henvis f.ex. til dommen i saken Garboj mot
 Auber, byretsdommen Jacobsen mot Frielle" - allra en sikkels mot
 dommene for å ha vist partiskhet. Högesteretts flertall sluttet seg
 til Getz's votum i byretten og forkastet såvel straffe som mortifikas-
 jons påstanden. Högesteretts mindretall fant det i noen grad tvilsomt om

dom!

18.10.1880

as betydnings

X ^{og nødvendige} Getz's rotium som vel ma^o ses a^o være grunnleggende for den ^{og nødvendige} sivilrettslige utviklingen vises der til byrettsdommen av 19 juli 1866 (Ugeblad for Lovkyndigheden N side 38ff), hvor, alle de mot en høyesterettsdom i saken betegnelse Hjelms mot Adrian Dänken fremførte beskyldninger, der ikke antages likefrem a^o inneholdt siktelser for ond vilje eller mangel på vilje til a^o gjøre sin plikt, ansås for a^o være ustraffelige, hvor nærgående de enn iverig kunne være.

X ^{erstatning} Vedende seg til Getz's rotium i Mejdellboken og ^{forfatter} Feltide satte en byrettsdom som hadde gått ut på bot og motrykningen spørsmålet var om den forela^o en injurie der er stor nok til a^o fylle lovens mål for straffbarhet. Men den foreliggende uttalelse om en påstått importering fra Rörstrømens til Merakerbanens kondo foretatt av Rörstrømens direktøren og til fordel for den fordes driftsforbruk ble betraktet som en skumlende insinuasjon som ligger utenfor injurielovgivningens rekkevidde.

Disse dommene fra 1880-årene har en særlig interesse for den foreliggende sak, fordi også de ~~passer~~ der ompros. derte påsagn var preget av den ensidighet som de politiske partilidenskaper hadde medført.

I Mejdelldommen ga Getz klart uttrykk for at også domme kunne tenkes a^o henfalle til ensidighet, og selv om ~~de~~ man oppfattet Mejdells påsagn derhen, at deres forutsett eller sannsynlighetsfyllhet la^o inden de alminnelige nivå, så var påsagnet ~~ikke~~ ikke derfor straffbart. Også Mejdell var en utpregt partimann og derfor ensidig, med den følge at hans gode tro ville kunne bevares ut over de eller alminnelig grunn.

Også i domme i Thammenssaken (RT 1887 1513) ~~ble det~~ og i Mejdellboken ~~ble det~~ - av mindretallets fremholdt hvordan den politiske sibiasjon i Norge i 1880 og 1883 kunne forklare ^{de} uttalelsen som var falt.

På tilsvarende måte ~~var~~ ^{vill} det etter min mening neppe være holdbart a^o karakterisere Hauges angivelige omtale av Seljeldeuip, ~~som~~ ^{premiss} ~~var~~ hjemmefantledelsen ^{propaganda} ^{mann} som nynasisterens Laebvels som en straffbar injurie. ^{at Hauges aksjon etter} Uansett det kjennskap ~~han~~ han skulle ha til ledelsen demokratiske innstilling, særlig

7/8

På tilsrannede måte ville det altså etter min me-
ning ~~ikke~~ ^{ganske} ~~rett~~ ^{holdbart} å karakterisere det som en
straffbar injurie, en motifikiserbar beskyldning,
når brevskriveren ^{altså nært} ~~understreket~~ ^{gjennomforholdene}
dennes tap ved at Schjelderup, dens beste propagandamann,
hadde måttet reise med de ^{høffemid} ~~ord~~, at nynasistene
hadde mistet sin Goebbels. Under de den gang
hesterende forhold måtte det holdes brevskriveren til gode at
han brukte o. s. v. (linje 5)

han brukte såpass friske uttrykk. Uttrykket "nynasister"
var jo stadig brukt av deltagerne i aksjonen, og ordet
Goebbels ^{hadde vel ingen bærer} ~~er jo vel~~ brukt sammenligningsvis om enhver
"nastbevegelses propagandamann, fex. om Aundings Gulbrand
dünde, så det skulle ikke gjøre noe for eller til.

Men i hvert fall må det ligge langt uten-
for injurieforsvareningens felt, at Schjelderup skulle
ha begått en objektivt rettsstridig erkebrennelse når han
ved å oppfylle sin vitneplikt og forklare seg om
Haug's aksjon og i den anledning å nevne et brev
han hadde fått overlevert med beskjed om at det
skrev seg fra Haug. Erkebrennelsen skulle altså
ha bestått i at Schjelderup tillit Haug den i
brevet benyttede uttryksmåte. Denne uttryks-
måten skulle uansett de hesterende ekstraordinære
forholdet være egnet til å påføre Haug et slett
navn og rykte -.

Skulle denne detaljansvarsholden av Haug's og hans
brats' s store brukt tilignelse av lipemansforholdene, minnet
de i 1944 hunderst utstrøket i den julist, men spret til i 1950
å påfri Haug et slett navn og rykte? Skulle ~~denne uttryks-~~
~~måten~~ ^{denne uttryks-} ~~brukt~~ ^{brukt} tilignelse av lipemansforholdene, minnet
sholigering og han med navn og rykte i hunderst hunderst hunderst.
Måtenes lipemansforholdet til å på uttryksmåte motifikisert

97

Er den omstendighet at vedkommende brevskriver har brukt den, riktignok fra nazileiren hentede, men saklig sett ganske treffende og morsomme karakteristik ("Goebbels") være et fer ham , brevskriveren, vanærende forhold, farlig for hans gode navn og rkte? M.a.o.: dersom Schjelderup i 1950 i en engere krets hvor man diskuterte Haugs aksjon mot hjemmefrontledelsen hadde nevnt hvad det var blitt meddelt ham og bekreftet fra den amerikanske legasjon om dette brevet - sammen med andre brev som han også mente å ha all grunn til å tro skrev seg fra Haug, ville Haug da ved saksanlegg mot Schjelderup kunne kreve en på denne måte fremkommet uttalelse mortifisert?

Altså: Ville en uttalelse som Schjelderups efter sitt innhold være så vanærende og tillidsberövende for Haug at den måtte ansees som en objektivt rettsstridig ærekrenkelse av den art og strrke at Haug eller nu hans enke efter norsk rett kunne kreve rettsapparatet satt i bevegelse for å få uttalelsen erklært död og makteslös? (Jeg ser altså foreløbig bort fra hvordan forholdene ligger an når en slik uttalelse i virkeligheten er fremkommet fra Schjelderup da han som vitne under straffeansvar var forpliktet til å forklare seg om Haugs aksjon.)

Når det i det hele tatt skal avgjøres om en handling er rettsstridig, d.v. med Ussings ord (Rettsstridighet, 1949 side 38) si en handling hvortil der knyttet rettslig reaksjon som straff, erstatningsplikt eller mortifikasjon, da gjelder det å "avveie de to motstående hensyns fornuftige krav, på den ene side fordringen på sådan handlefrihet, som er fornöden for oppnåelsen av livsvirkens berettigede formål, på den annen side en sådan betryggelse for rettighetene som er betingelsen for en virkelig rettssikkerhet." Dette sitat fra Ussing er tatt fra Goos Strafferett alm. del side 24.

10
A II

Men selv om ~~Skyldens~~^{en} omtale av det engelske brevet sent i sin alminnelighet ville vært rettsstridig, så faller rettsstridigheten bort når den sam-
~~men~~^{er fremkommet som} et vitneutdrag i tilbørlig god Tro og inner-
grensene for det vitnet skulle forklare seg om.

Dette skilte, innafor Skeie og de to senere forfattere som har fulgt ham, være sikker norsk rett.

I sin avhandling for 1814 om sannhetsbevis i injurisaker (Strafferetlige Skrifter I side 39) sier Forstet: Christiania den 1. 1814

"Hvor nogen ved en streng juridisk pligt opfordres til at udsige hvad han ved eller mener om et vist Factum, der kan have Indflydelse paa en andens gode Naam og Rygte, kan han aldeles ikke være pligtig at staa til Ansvar for saadant Udsagn, fordi intet videre Bevis derfor fremkommer; men blot i det Tilfælde, at han bevises at have loiet kan han ansees som Creskynder. Ellers maatte man straffes, naar man fyldstgjort og urelöst eller dog lastredigt forholdt, kan heller ikke fordi intet andet Vidne bekræfter hans Udsagn, kaldes til Ansvar, naar han kein ^{deponeret} som ¹⁻¹³⁻¹⁰ ~~hvor~~ 1-13-10 siger, befandtes at vidne aabenbare højen med sin frie Vilde og fuld Forsæt, saa man kan kjende han vandt højen". Dette mas uden Tvivl være lige gjældende enten et Vidne har været stillet til at aflægge sin Forklaring, eller han gøventlig møder. ^{uden fornyende Høje og Værelse} ~~højledes~~ er det indlysende at Regelen og mas gjælde om en Deponent der, uden Eed, har afgivet sin Forklaring. At denmod et Vidne eller en Deponent der som alle ham affordres sin indblander Ligen og Spørgsmålene aldeles uretkommede Beskyldninger, forvarede ei kan indskyde seg

Pligterens Opfordring. Loven har og, på flere Steder, på det tv. stemmeste erkjendt hin Bestemmelse. Saaledes vis. 1 B. 5 Cap Art 3, at den dommer som har afsagt en uinfamerende Dom, som ved høiere Rets dom underkendes, allene da skal være ~~ansvarlig~~ for Ære, hvis det er af Partiskhed, og mod Overbevisning, han har faldet saadan Dom. Hvis Feiltagelsen kan tilregnes som Skidderløshed, kan han vel og blive anseet derfor, men blot saaledes som Fdg. 23 Decbr. 1735 fastsætter for den uagtsomme Dommer, ingenlunde som Injuriant; og hvor Overdomstolene, i at afsige for den underordnede dommers Mening, dog findes denne Meningsforbylthet ubetydelig, er han aldeles angjerløs. Et Vidue som næstej nogen et

11

under den med Vidnepligtes Opfyldte forbrindne Selsk
 kerhed indsees, led, da Grundten i sa Henseende bortfelles.
 Daastru lovs 1-26, Norsk lovs 1-24-1 viser at den Foghedsmand, som
 afgiver en ham paaliggende Erklæring ei skal lid, for denne Erklæring
 med mindre samme Erklæring "bevises og bevirkes" irrettelig og
 mangelydig at være gjort, .. Efter Forordningen 31 Juli 1739 § 9 skal
 en Fiskal eller anden Embedsmand som da staaer den Forordning
 til Ansvar efter Loven, saafremt han med grov Beskyldning
 uden ringeste Grund, bebyder nogen irretelig Mand.

Den Sætning, der saaledes er tydelig saavel i
 Sagens Natur som i Lovens ofte og tydelig Tilkjendgi-
 gelse Grundsaetninger, er, til Exempel, og anvendelig paa de Skides
 maalt en Husbonde efter Loven og Lovordningerne, skal
 meddele sit Tjenesttyende; thi Lovde d. h. 3-19-12, N. N.
 3-21-12 og de senere Lovordninger gjøre det til Pligt at
 indrette Skidsmaalet saaledes som Vedkommende have
 fortjent, at ikke de over nogen bliver "bedrogen"; og Plakat
 3 Decembris 1755 § 11 byder end videre at "deri aldeles ikke
 maas forbigaaes eller dølges, om deres Forhold har været sle
 eller uheldigt", samt bestemmer, lige med flere Lovor-
 dninger, Middel for Bredderelse; hvilket uden Tvivl, som
 Folge af almindelige Grundsaetninger, naar samme Skides
 erstatning til dem, som de ved skuffes."

74
 Ark 5412, 26.11.17
 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

mot en domskrivning
 p. 3. at en atter
 om at hin var irretelig

De Tilfelle Fristid her har behandlet ble 19
 ai senere droget av norske domstoler. Om sporsmaalet og
 de forskjellige instansen dommer viser jeg til en sak om anholdelse
 - Rt 1836 side 29 og Brandt Repertorium I 1484 - det eneste Til-
 felle, hvor Høyesteret har gitt uttrykk for at er rime at de kan drages
 til ansvar i Tilfelle at det forklaring inneholder at en edly anning
 har begått en forbytelse. A utledt den analogi herav til grunn
 for en husbonde som hadde utstedt en atter var etter Høyesterets
 opfatning aldeles irretelig. Derfor ble uttalelsene i atter den modpartens
 min sarkasmeren fulgjende, uttrykt med 4 mot 3 stemmer.

✓ Straffeloven av 1842 Kap. 17 § 7 ble det bestemt:
 "Hvo som, uden at det skee med bedre Vidende, uventet
 gen, og i de Tilfælde, hvor han ikke er forbunden til at ytre
 sig, siger om en anden, at en vis Handlung af den i §§ nr.
 5 eller 6 berorte Beskaffenhed af ham er foretaget, eller at han
 i en vis Art af deslige Handlinger har gjort sig skyldig, straffes
 med Bøder."

Mejlender ~~vise~~ i sin Allmuedelig norsk Lovsamling (1866)
 viser i note til uttrykket "forbunden at ytre sig" til ~~de~~ Grundlovens § 66 og til de av Forsked nevnte ~~de~~ Tilfælde og
forstæder ~~av~~ vise og arighetsretten.

Schweigaard - Criminalret II s 267 ff - som ~~ikke~~ kan be-
 kjent til Höiesterets ~~ensstemmige~~ avstemning av den analoge
 den innførte sveitskret ^{med atskillig} og med ham overretten hadde stille
 fra lovbogens bestemmelser om ^{at} dommere og vitere, som ikke
 handlet med bedre vidende, kan drages til ansvar, stille Til-
fællene på like fot og mener de skal likestilles.

Dette ble det klart Tatt avstand fra ved den
 delvise straffelovsrevisjon av 1889 og ^{på dette punkt - med} som ~~det~~ rettslig
^{redaksjonsforordning} slippe til grunn for ret den dag idag. I komiteen satt
 § 2 som formann og ^{av} juristene Bleis og Gram, V. Scheel og Thoresen
 Se motivene til 52-53

Når motivene til den endelige straffelov uten nevne de
grunnlovs § og etter danish münster ^{forholdet i straffelov § 253} foretaks motforhøring konferens,
 må det være klart, at dette ikke gjelder de Tilfælde, hvor man
 har vært plikty til a° uttale seg ^{og har optatt det som} og derfor ikke summes en
 § 247. I så fall er rettslig reaksjon ikke på sin plak,

hvor en i form av straff, estatsning eller motforhøring
^{forøvrigt angår} for det gjelder Stortingets uttalelse under rett
^{veike} har Stortinget nummeren 1953) gitt en klar uttalelse av en
 det reng Grundlovens rett yter i § 66 og a° no summe motforhøring uttalelse

redaksjonsforordning
 I samsvar med dette
 det rene

dyktet førte da også til motifikasjon). Spørsmålet om Böhmns ansvar for beskyldningene må altså bero på bevisførelsen av det bevis, han for deres sandhet har fremstilt, og i denne henseende kan jeg ikke erklære meg enig med de forgående retter. ... kan jeg ikke akse retter en at Böhm måtte være berettiget til å oppfatte erklæringen som usandferdig og at den i virkeligheten også har vært objektivt usand.

... Citanten (Böhm) må gå fri for ansvar etter Krl 17-7. Derimot kan citanten ikke antas å ha bedømt erklæringens forhold til loven på den rette måte eller å ha subsumert under de rette lovstykke, når han tiker Krl 21-1 og 24-13. At de innstevnte skulle ha gitt den uriktige erklæring i bedragerisk hensikt (Kap 21 § 1) er aldeles uantagelig, og at de skulle ha avgitt den mot bedre vitende eller med bevis het om dens usandferdighet (Kap 24 § 13), foreligger der etter min mening ingen nødvendighet for å anta.

Forskriftene til loven 3 andre dommere sluttet seg roterte derfor under henvisning til husbonddommen av 1833 for motifikasjonen av begge beskyldningene. I likhet med sorenskriveren som i 1833dommen hadde gitt en injurierende attest ble det jo ~~også~~ heller ikke Böhm antatt, at han som en dommer eller et vitne ~~også~~ hadde vært i lovens forstand forbindet at ytre seg.

Asser Chr. Hausten og to andre rotende ville bare motifisere beskyldningene om ~~at~~ bedragerisk hensikt.

(å uttale seg i bransjeforstand) Foruten å Her ble det altså antatt at Böhm ~~ikke~~ var ~~ikke~~ ikke likestille med et vitne, selv om han nok hadde (altså ikke) særegen oppfordring til å ta seg av vedkommende anliggen.

§ RT. 1886 ⁽⁷⁷⁴⁾ side er gjevitt en enstemmig høyrteuttalelse som er et klart prejudikat for at en offentlig tjenestemann som under den korrekte utværlse av sine plikter sikter en mann for ~~en~~ en forvæntedelse, som mannen så finnes for ikke selv kan dømmes hverken til injurierskaff eller til a° Fåle mortifikasjon.

~~Resultatet~~ ~~derfor~~ måtte blitt høyaktet det samme, om det var ~~den~~ i kraft av vitneplikts uttalelsen var framkommet. (med Clu. Hauken som fortrædende)

Høyrteuttalen fant det meget rimelig at trekkolløi Blich kunne være av den mening "at forholdet var a° anse som ulovlig breneverdbrønning" Men da var det hans, likefremme pligt derom a° gjøre anmeldelse". Da "Blich hadde gått frem med den behørig varsomhet", måtte spørmalet om det ^{her} forelå en ærekrænkelser "ubetydelig betrautes benektende" ~~ikke i minste måte beføjet~~. "Etter det anførte finner jeg at nærværende injurierskaff mot en mann der han har gjort sin plikt, er i høyeste grad ubeføjet. Der kan altså hverken være spørsmål om straff eller om mortifikasjon." To dommere vilde i tillegg til dette også legge den annen part midt for inværlig tæst.

§ RT 1887 side 353 ~~ble~~ ~~ble~~ mortifikasjon med 5 mot 2 stemmer nektet av en uttalelse gjaldt det tilfelle at orsak. kammer i et innlegg hadde skrevet om sin motpart, adronat Mejdell at han "forsettlig" ^{og} skjul på mottagne dokumenter".

HK fant med 5 mot 2 stemmer at uttalelsen "ikke kunne være gjenstand for mortifikasjon, altså ^(a°) utilbørlig benyttet".

Motivene fastslås side 52 a5

" For det første må Brevs for Omstændigheder der bestræftede sig på at anse Brevs for såvel ligetil som Brevs forhandlinger som demselv må, således som forrige gængs er antaget, ei alene forpligtede sig til at udtale sig, men også den Omstændighed at man derfor har været noedsaget, navnlig til Varetagelse af sit Fars Tilleggs bekvæml. Værdi. Er der positiv Grund til at antage at Udtalelsen fremad i god Tro, har man umiddelbart troet at være god endnu videre og i det hele at erklære den straffri, naar den enten er skeet til Varetagelse af bestræftede Interesser, hvortil da også de offentlige vil være at regne, eller har en ganske privat Karakter, idet det i sig selv må ansees ulogisk og ukorrekt ligesom også ugyldigt ved Meddelelse af denne Art at fortælle, at alene det berolige skal siges. Dog har man også i disse Tilfælde antaget, at Straffefriheden både betinges af, at man ei har gjort sig skyldig i over Uagtsomhed.

Denne Ordning stemmer sam af ovennævnte Note vil sees, i det væsentlige med den engelske.

Noten (side 49) lyder: "Den gjældende engelske Ret gives i Stephens Digest of Criminal Law således:

"Offentliggjørelsen af den ærkjæmpe Beskyldning er ei straffbar, hvis Fremsettelsen for alvor troede på dens Sandhed, og Forholdet mellem ham og den, til hvem meddelelsen skeede, er et sådant, at han havde en juridisk, moralsk eller social Forpligtelse til at gjøre den, eller hvis han havde en legitim personlig Interesse deri, forudsat at Offentliggjørelsen hverken med Hensyn til Udstrækning eller Fremgangsmaade overstiger, hvad der for Tilfældet var tilstrækkeligt."

Getz's
votum i
Mjelander-
Middelsaken.

Maale henviser motivene til dansk rett og refererer her
fra Goos' i 1887 utgitt forelesningen om Straffelovens spesielle del.
Også i dansk rett er uttalelsen, fremført af nogen som var plig-
tig at udtale sig "retsmæssigt eller "beføied", som det uttrykkes

Det var da ogsaa efter maalet av dansk rett - straffe
loven av 1866 § 218 at vår forfattede av mortifikasjon ble tatt opp
av Straffelovkomiteen. § 218 lød: "I de i §§ 215-217 omhand-
tede Tilfælde blive de uføiede Udladser efter den
Fornærmelses Paastand at kjende de'de og magterlor."

Begrundelsen er meget kortfattet: "Man antager at det vil
være bedst ved her at fastslaa i hvilke Tilfælde Mortifikation af
ærerørige Beskyldninger kan foretas."

Forutsetningen ma ogsaa etter ~~den da uttalt § 218~~ ^{den da uttalt § 218} være, at
beskyldningen er uføied, rettsstridig. I Hagens kommentar
til straffeloven: § 249 (fra 1905) angir i note til hvem som antas

pliktig til a° uttale sig: F. ex som vidne, ved indkaldelsen av parterden og
ellers ma Goos' ^{med henvisning} Straffelovens spesielle del fra 1895 anses

a° gi god veiledning; i Rt 1896 tid, 147 anbefaler Urbye
den som veiledning for norske jurister. At Goos' verk
fra 1895 man ma finne ^{den nærmere} grunnlaget for begrundelsen
for mortifikasjonsbestemmelsen. Og her heter det
side 287 at der ma foreligge en objektiv ^{fornærmelse} ~~Arbeidsforhold~~

if § 218, der henviser til §§ 215-217. I Overensstemmelse
hermed er Mortifikationen nægtet, naar en Udtalelse ikke
rettsstridig bevirke Arer. Endelig ma den, i det mindste
regelmæssig, være idelbikket, omend efter almindelig
Regler en objektiv Arerfornærmelse vilde foreligge, naar
den saadanne særegne Bristendigheder borttage denne Kvalitet,
for som en bevirke ovenfor ~~den~~ i § 24 under nr 1."

Og her finner man - side 257-259 - først og fremst vidne-
gaver, ubestemte uttalelser, dommerrote gaaende ut på straff-
skyld, men som en overordnet rett forhaster, altså de er
sted nævnte tilfelle - forutsett at rett, ha, holdt seg innen grenser
for sin rett

✓ disse tilfelle er rettløse reaksjon ikke på sin plass, uansett om i form av straff, av erstatning eller av mortifikasjon.

Også etter den nye danske straffelov av 1938 er det ganske klart at rettsstridigheten bortfaller i disse tilfelle af Interesserkollisjon saaledes at sigtelserne fremrettelse måtte erkjendes at være beføjet til Trods for at den var ganske ubestyrket, naar dog Bevidsthed om dens Usandhed ~~og~~ ikke positivt blev godtgjort "nemlig" i Tilfælde hvor domgivningen pålægger en Plikt til at udsige det ufordelagte om en anden, som den pågældende ved eller om at vide, saaledes ved Vidners Forklængen, pligtmæssige Forklængen i Ambros Medfø, Udtalelsen i domme, Angivelsen i Tilfælde, hvor Angivelsen er pligtmæssig." (Krabbes Bog om de Danske Straffelov side 630 og 639. 1947)

Under behandlingen av art. 100 - pl. 3. side 639, fremheves det under henvisning til en artikkel av hovedrettsjuristen Nils Hassen i TFR 1897 side 437-439 at rettsstridighet selvsagt mer til for å oppne mortifikasjon. Og rettsstridig er altså et ~~ret~~ for en annen person ufordelagt vitnesbyrd ikke når vitnet holder seg til det han er spent om.

Under behandlingen av art. 100 - pl. 3. side 639, fremheves det under henvisning til en artikkel av hovedrettsjuristen Nils Hassen i TFR 1897 side 437-439 at rettsstridighet selvsagt mer til for å oppne mortifikasjon.

akromt

Den domgivningsmessige grunn til at et vitne ~~ikke~~ skal behøve å frykte injurie ^{eller} mortifikasjons sak som en følge av at han oppfyller sin plikt er åpenbar. - At ^{den} ~~den~~ tilfelle er en livsbetingelse for en effektiv retts håndhevelse. At dette på samme vis er ~~det~~ en livsbetingelse for ^{at} stortingens representanter at ~~heller~~ skal kunne røkte sitt nye forvalgt ble med al ~~mulig~~ mulig tydelighet fastslått i sommer. Mot 13 stemmer for som ønsket utrettelse vedtok Stortinget 10 juli 1957 en uttalelse om at Gul. § 66 utelukker ethvert straffemål for de vanligste dommer, det være seg til straff, erstatning eller mortifikasjon. Stortingets oppfatning og vedtak var en klar indikasjon av den av professor Skeie hevdete lære, som de fleste senere, at mortifikasjons sak ikke er noe onde!

Vår eldste trykte og innlåst 1876 avsatte motifikasjon er omhandlet i Rt 36/29 og i Brandts Repetitorium I s 484.

Souskriv. L. H. Stang hadde i en attest til sin husholderne Jensine Schreuder at hun i særdeleshed hadde vist Fraskap og redelighet. Sannheten ble ikke bevist. Ved undersøkten ble ~~Stang~~ ~~Stang~~ en ~~milket~~ ~~gjøse~~ hennes påvand (om milket og motifikasjon) tatt til følge, heter det i Rettsdende notisen, "ved overretten ble husbonden derimot aldeles gjeninnset, men Høyesterett befalt citantuinens påstand, for så vidt den gikk ut på at de skulle motifikasjon, av den måt vende gjorte beskyldning og profant lovlig innstevnte for den nam ved første ^{avskjæpning} ~~husbond~~ ~~ilagt~~ ~~milket~~."

Stang påberopt seg ifølge Repetitorium § 176 s 11 avhandlingen: "Stang påsto at den husbonden etter 3-24-12, samt Pl. 3/12 1755 § 11 og Rescr. 7/8 1776 § 11 pålygende Plekt til a° ~~til~~ ~~gjensidig~~ sine Tjenestefolk ufabelholdent skidsmaal, måtte etter analogi av 1-5-3, 4-13-10 og 1-24-1 befri husbonden for det auover a° måtte bevise redeligheten av sin attest, idet tyndet formentes at måtte bevise attestens uriktighet."

Høgt Høyesteretts noteringsprotokoll for 12 juni 1833 uttalte ~~av~~ ~~der~~: "Man har fendeles påberopt at likeså litt som et vitne" etter 1-13-10 kan drages til ansvar i Tilfelle at dets forklaring inneholder at en eller annen har begått en forbrytelse og likeså litt som en dommer ~~kan~~ kunne straffes fordi han antar straffskyld, likeså litt kunne en husbonde drages til ansvar for sine attester. Men den analogi som herav skal utledes forkommer meg aldeles uriktig. Vitnet bindes ved ~~den~~ den ed det har avlagt til a° forklare sannheten og underdommen står til ansvar for overrett, men intet av dette peker på husbonden."

mens også Bjørn
Berkeland frem.
levi dette
iste ga

nasjonell tinget under art § 247, idet jeg, som de, mener, at dette
 spådom med virkende virkning for HA er avgjort av med. retts. Jf. Rt 06/130
 3. Forstrettede Vogt og Thonn skilte seg i sine uttalelser dermed
 sin tilslutning til Skeis uttalelse om at "martyrkasjon ikke innebærer
 en dom over eller mot den der har fremført uttalelsen; den betyr
 nei hann ikke som havende handlet rettsstridig eller skyldig i noe
 urettlig forhold; den innebærer alene en avgjørelse av at uttalesnes
 objektive rettighet ikke er avgjort." Vogt viste som sin hjemmel til
 Rt 36/29, 76/337 og 81/577 (med 580 noter). Men dette holder slett ikke stikk,
 men det ligger man da kunne vil man se, at mart. er avgjort
 fordi tilfellet ikke var så grovt, at statsbuds. avgjorde 76 nr. 343 med
 henn til Rt 36, Rt 81/581 med. retts. Jf. Rt 87/358 med. retts. "gjensvaret for mart. rett til tilhøring"

uttrykket

Et minnefall (3.
1912) som at de
"martyr" betydning
ikke en annen
forfatning enn forut